

Haksız Fiil ile İlgili Kavramlar

Haksız Fiil vs Borca Aykırılık

HAKSIZ FİİL: Arada sözleşme ilişkisi olmaksızın kişinin hukuka aykırı zarar vermesi durumunda zarar ödemekle yükümlü olmasıdır (sözleşme dışı sorumluluk).

BORCA AYKIRILIK: Sözleşme sebebiyle ortaya çıkan bir borcun borçlusu tarafından yerine getirilmemesidir (sözleşme sorumluluğu).

Ayrım noktası, borçlu ile alacaklı arasında bir temasın bulunup bulunmadığıdır.

3 noktada farklılık gösterir:
- Kusurun ispatı yönüyle
- Zamanajımı yönüyle
- Yardımcı kişilerden dolayı sorumlulukta

Sorumluluk

*... ile Sorumluluk

Örneğin, bir kimsenin malvarlığının tamamıyla, bir kısmıyla, belirli bir miktarla, belirli mallarla, haczedilebilen tüm mallarla gibi.

*...den Sorumluluk

Bu kavram, borcun kaynaklarını, kişiyi hangi sebeple sorumlu tuttuğunuzu ifade ediyor. Örneğin, sözleşmeden, haksız fiilden, sebepsiz zenginleşmeden sorumluluk gibi.

Haksız Fiil vs Suç

Haksız Fiil: Borç doğuran kaynak Suç: Yaptırımı ceza olan fiil

Suçun olduğu durumlarda iki nokta haksız fiili etkilemektedir:
(1) Ceza kanunundaki düzenlemeler veya ceza mahkemesinin kararı, haksız fiilden doğan sorumluluğu etkileyebilir.
(2) Zamanajımına ilişkindir.

(A) Bir fiil, hem suç hem de haksız fiil oluşturabilir. Örneğin adam öldürme, hırsızlık.
(B) Bir fiil suç olup haksız fiil oluşturmayabilir. Örneğin kırmızı ışık ihlali (bir zarar ortaya çıkmıştır ancak trafik parası cezası vardır).
(C) Bir fiil, haksız fiil oluşturmasına rağmen suç oluşturmayabilir. Örneğin mala zarar verme (kast yoksa suç oluşturmaz).

Yaptırım

(1) KİSAS: Suçun karşılığı olarak kişinin aynı cezai yaptırma tabi olmasıdır.

(2) DİYET: Suçun karşılığı olarak yaptırımın bir miktar parayla tazmin edilmesi, satın alınmasıdır.

(3) Modern devletlerin ortaya çıkmasıyla birlikte, haksız fiil sebebiyle:
a) Hukuki Sorumluluk: Haksız fiil meydana getiren kişinin zarar gören kişiye tazminat ödemesidir. Zarar görenin tazminatı talep etmesi gerekir.
b) Cezai Sorumluluk: Müeyyideyi devlet gerçekleştirir ve devletin sarfı davalı açar.

(4) KUSUR SORUMLULUĞU: Bu prensibe göre kişinin ancak kusurlu davranışlarıyla zarar verdiği durumlardan sorumlu tutulacağı kabul edilmiştir (19.yy Kıta Avrupası).

(5) KUSURSUZ SORUMLULUK: Bu prensibe göre kişi kusurlu olmasa bile sorumlu bulunmaktadır. Bunun ortaya çıkmasında sanayi devriminin gelişmesi, teknolojik gelişmeler ile tehlikenin artması, kişilerin dikkatli ve dikkatli davranması amaçlıdır. Örneğin, bina yapı malikinin kusursuz sorumluluğu.

Günümüzde kusursuz sorumluluk halleri arttığı için kişiler, ehl-i sarf dâimide, temaga sarfı doğurulan sorumluluk altına girmektedir. Bu tür sorumluluklar kişileri ağır bir yük altına sokmaktadır. Bu yükün hafifletilmesi için de sigortacılık sektörü doğmuştur.